

Pielgrzymka do Brazylii, Argentyny i Paragwaju w dniach 17.04 – 02.05.2009 r.

Federacyjna Republika Brazylii jest pod względem powierzchni i liczby mieszkańców największym państwem Ameryki Południowej. Powierzchnia całkowita ponad 8,5 mln km², liczba ludności ok. 200 mln osób, stolica Brasilia, jednostka monetarna – real, największa rzeka w Brazylii - Amazonka, inne rzeki Parana (z wielką zaporą Itaipu – 6 rzeka w świecie, Rio Negro, Sao Francisco, Iguacu (z wodospadem Iguacu), język urzędowy – portugalski.

Tereny Brazylii były zasiedlone przez półkoczownicze plemiona Indian już 6 tys. lat temu. Ok. 1500 r. Brazylia została odkryta przez Portugalczyków, którzy przez następne 300 lat ją skolonizowali i zamienili na dochodowe przedsięwzięcie oparte na pracy niewolniczej. W roku 1822 książę – regent Pedro I ogłosił utworzenie samodzielnego Cesarstwa Brazylii. W roku 1889 jego następca Pedro II został obalony i utworzono republikę federacyjną. Współczesny skład etniczny Brazylii: ponad 50% mieszkańców Brazylii to rasa biała i kreole, Murzyni stanowią 7%, Indianie 1%, pozostali tj. 42% ludność mieszana Mulaci i Metysi.

Religia: katolicy stanowią około 67% społeczeństwa, protestanci 19%, ok. 10% niewierzący, pozostali spirytualiści, animiści, wyznawcy candomble i okultyzmu, buddyści, szintości, inni.

Rio de Janeiro miasto położone nad Oceanem Atlantyckim, tuż powyżej Zwrotnika Koziorożca, nad Zatoką Guanabara, wśród granitowych „głów cukru”, należy do najpiękniejszych miast świata. Zatoka nad którą leży Rio de Janeiro została odkryta przez Portugalczyka Gaspara de Lemos w dniu 1.01.1502 r. Pierwszą osadę założyli w 1555 r. hugenoccy kupcy z Francji i nazwali ją La France Anarctque. W 1565 r. Portugalczycy wyparli z tych ziem hugenotów i rozpoczęli się osadzać poczynając od ufortyfikowania wzgórz Urca i Morro do Castelo, a następnie rozbudowali obecną dzielnicę staromiejską z pałacem wicekróli Brazylii, Izbą Deputowanych, Katedrą i licznymi barokowymi kościołami. Poważniejszy rozwój miasta miał miejsce w XX wieku.

Rio de Janeiro jest miastem kontrastów, z jednej strony może zaliczyć się do najnowocześniejszych metropolii świata, z drugiej strony znajdują się dzielnice biedy (*favelas*), w których występuje przestępczość narkotykowa, prostytutka, sprzedaż ludźmi i bardzo wysoki wskaźnik zabójstw.

Ludność miasta ok. 6 mln, II miasto po Sao Paulo co do wielkości, powierzchnia ok. 1256 km².

W Rio de Janeiro znajduje się pomnik Chrystusa Zbawiciela (Cristo Redentor na szczycie góry Corcovado (Garbus- wysokość 704 m), statua jest symbolem miasta i od 2007 r. została zaliczona do jednego z siedmiu nowych cudów świata. W 1921 rozpoczęto zbiórki pieniędzy na budowę pomnika, wybrano pomysł Hectora de

Silvy tj. Chrystus z rozpostartymi ramionami obejmującymi zarówno miasto jak i witający przybywających gości. Statuę wykonano we Francji i przewieziono do Rio de Janeiro. Odstąpienie nastąpiło 12.10.1931 r. Statua mierzy 30 m wysokości, jest postawiona na 7 m cokole, głowa ma 3,5 m wysokości, statua waży 35 ton, każda z dłoni waży 9 ton, a odległość między końcami palców wynosi 23 m. Do pomnika można dotrzeć drogą lub kolejką linową, a następnie dojść schodami (222 stopnie) lub schodami ruchomymi.

„Głowa Cukru”(Pao de Acuar)- znajduje się naprzeciw Zatoki Guanabara. Góra ma wysokość 395 m n.p.m., na szczyt, z którego rozciągają się przepiękne widoki można wjechać kolejką linową. Miasto słynie z pięknych plaż (np. Copacabana, Ipanema), szkół samby i corocznie obchodzonego karnawału.

Zabytki : kościół i klasztor Benedyktynów (XVI wiek). Klasztory: Franciszkanów – S. Antonio (XVII), S. Bento (XVII), Misericorda (XVIII w.).

Wyspy tropikalne – pływanie statkiem między wyspami, kąpiel (razem z delfinami) i piękny odpoczynek wśród przyrody tropikalnej.

Petropolis miasto w południowo – wschodniej Brazylii, około 300 tyś. ludności nazwane na cześć cesarza Pedro II (Piotra II). Początkowo w XIX w. miasto było letnią rezydencją brazylijskich cesarzy i arystokratów. Początki miasta sięgają 1702 r., kiedy podczas podróży Piotrowi I cesarzowi tak spodobał się krajobraz, że w 1830 r. kupił farmę i zaczął budować Pałac Letni, który nie dokończył bo zrzekł się tronu. Budowę dokończył cesarz Piotr II, sprowadził z Nadrenii niemieckich chłopów, których zatrudniono przy wykończeniu pałacu. W 1843 oficjalnie założono osadę, a 1857 osada Petropolis otrzymała prawa miejskie. Piotr II odwiedził wystawę w Filadelfii w 1876 i będąc pod wrażeniem telefonu Alexandra Bella, kazał założyć linię telefoniczną z Pałacem Letnim. Miasto odgrywało znaczącą rolę w historii Brazylii nawet po obaleniu monarchii i utworzeniu republiki w 1889 r. W Petropolis jest domek konstruktora prototypu samolotu.

Ouro Preto – perła sztuki kolonialnej w Brazylii, miasto założone w 1698 r., kiedy w miejscowych rzekach odkryto złoto. Nazwa Ouro Preto to „czarne złoto”. Miasto było epicentrum „gorączki złota” i bardzo szybko stało się najbogatszym miastem Brazylii, w połowie XVIII w. zamieszkiwało je więcej mieszkańców niż w Rio de Janeiro czy Nowym Jorku. Przez większość XVIII w. w Ouro Preto pozyskiwano dzięki niewolniczej pracy ponad połowę wydobycia złota na świecie. W okresie największego rozwoju miasta powstała jego barokowa architektura, gdzie wiele cennych zabytków wpisanych jest na listę UNESCO.

Mariana – miasto kolonialne ze wspaniałą Katedrą de Nossa Senhora da Asuncaro, przed miastem znajduje się kopalnia złota, która była czynna do 1965 r.

Congonhas miasteczko kolonialne, posiada skarby sztuki późnego baroku. Sanktuarium Bom Jesus to rokokowy kościół z XVIII w., posiada dwa arcydzieła Aleijadinho, również on wykonał - 12 naturalnej wielkości rzeźb Proroków. Od Sanktuarium w dół rozpoczyna się Droga Krzyżowa zrobiona na wzór Jerozolimskiej Drogi Krzyżowej (naturalna wielkość zamieszczonych tam postaci).

Aleijadinho (Antonio Francisco Lisboa) (1730 – 1814) brazylijski architekt i rzeźbiarz inspirowany sztuką rokoka (nie posiadał dłoni tylko kikuty, przy rzeźbieniu miał przywiązany do rąk młotek i dłuto). Ponadto posiadał odrażającą twarz, dlatego miał ją cały czas zakrytą. Jeden z największych artystów Brazylijskich.

Sao Lorenzo – miasteczko uzdrowiskowe słynące z wód leczniczych. Posiada największy w Brazylii park z bogatą florą i fauną.

Aparecida – Największe Maryjne Sanktuarium na świecie -Sanktuarium Najświętszej Matki

Bożej z Aparecidy. Bazylika wyświęcona przez Jana Pawła II podczas jego wizyty w Brazylii w 1980 r., jest drugą co do wielkości Bazyliką na świecie po Bazylice Św. Piotra w Rzymie. Matka Boża z Aparecidy jest Świętą Patronką Brazylii. Historia Matki Bożej sięga roku 1717, kiedy 3 rybaków (Domingos Garcia, Filipe Pedroso i Joao Alves) w związku z przybyciem na te tereny z wizytacją gubernatora wraz ze świtą, zostało wysłanych przez lokalne władze na poszukiwanie ryb w rzece Paraiba. Po nieudanych poszukiwaniach przybyli do miejsca zwanego Porto Itaguacu. Joao Alves zarzucił sieci i wyłowił rzeźbę Matki Bożej, jednak Figurka nie była kompletna, ponownie więc zarzucił sieci i wyłowił głowę. W tym dniu już nie udało im się złowić ryb. Rybak zabrał Figurkę do domu i za namową żony modlili się do niej o dobry połów. W wyniku gorliwej modlitwy

w następnym dniu połów był obfity. Od tej pory Wizerunek Matki Bożej z Aparecidy zastępował wieloma cudami i do dnia dzisiejszego modlitwy wznoszone do Matki Bożej z Aparecidy są wysłuchiwane. Według najnowszych badań Figurkę wyrzeźbił Frei Agostino de Jesus mnich z Sao Paulo, ma 40 cm wysokości i została wyrzeźbiona ok. 1650 r. Figurka większość czasu spędziła w wodzie, dlatego posiada ciemny kolor. Kult Matki Bożej z Aparecidy zaczął się rozprzestrzeniać. Rodziny rybaków wybudowali Kaplicę, która okazała się zbyt mała i w 1734 r. musiano wybudować większą. W 1834 rozpoczęto budowę starej Bazyliki, ta jednak nie wystarczała i wybudowano nową, którą w 1980 poświęcił Jan Paweł II, nadając jej tytuł Bazyliki Mniejszej. Budynek (architekt Benedito Calixto) zaprojektowany jest na znaku krzyża greckiego długości 173 m, szerokości 168 m, z wieżą

o wysokości 100 m, kopułą 70 m, zajmuje powierzchnię 18 000 m² i może jednorazowo pomieścić 45 000 wiernych.

Campos de Jordao – malownicze miasteczko położone w górach, zbudowane w stylu górskich miasteczek szwajcarskich, wjazd do miasta jest dozwolony po uprzednim zameldowaniu się na rogatkach miasta. Zaostrzone są przepisy prawne w zakresie zachowania ładu i porządku w mieście.

Sao Paulo – największe miasto Brazylii i Ameryki Południowej, położone nad rzeką Tiete (dopływ Parany), niedaleko wybrzeża Oceanu Atlantyckiego. Liczba mieszkańców ok. 11 mln osób, a cała aglomeracja liczy 21 mln ludności. Miasto założono w 1554 r. jako Misja Jezuicka Świętego Pawła. W XVI i XVII wieku Sao Paulo było ośrodkiem handlu niewolnikami i kamieniami szlachetnymi. Prawa miejskie otrzymało w 1712 r. W 1822 r. w Sao Paulo proklamowano niepodległość Brazylii. W XIX wieku było światowym centrum handlu kawą. Sao Paulo jest jednym z największych ośrodków przemysłowych i handlowych. Znajduje się tu największy uniwersytet kraju oraz trzy mniejsze, metro, dwa porty lotnicze.

Kurytyba - miasto na południu Brazylii, stolica stanu Parana. Kurytyba założona w 1654 r. W pobliżu Kurytyby znajdują się źródła rzeki Iguacu. Szybszy rozwój miasta następuje w XIX i początkach XX wieku głównie dzięki emigracji z Europy: włoskiej, niemieckiej i polskiej. Miasto jest głównym skupiskiem Polonii w Brazylii, znajduje się tu polski konsul generalny. Miasto jako jedno z niewielu w Ameryce Południowej posiada planowaną zabudowę tj. rynek miasta i odchodzące od niego uliczki. Posiada charakterystyczne miejsca dla danej emigracji m.in. skansen zwany Placem Jana Pawła II – chaty pierwszych polskich osadników z XIX wieku.

Morretes - osada na trasie Expressu Zielonych Wzgórz, w której główną atrakcją są knajpki z regionalnymi daniami i trunkami. Expres Zielonych Wzgórz to pociąg – atrakcja turystyczna wśród malowniczych wzgórz. Kolej zbudowano w 1885 r. składa się z 13 tuneli, 43 mosty (sprowadzone z Belgii). Trasę budowało 4.000 osób, 60% budowniczych podczas budowy straciło życie.

Guarapuava - Katedra Matki Bożej z Belem. Miasto liczące ok. 170 tys. ludności. Zmienia się roślinność, coraz częstszym widokiem są rosnące araukarie (drzewo iglaste rośnie w niewysokich łańcuchach górskich, wysokość waha się od 500 do 1800 m. Araukaria brazylijska jest drzewem rozdzielnopłciowym – męskie i żeńskie szyszki rosną na osobnych drzewach).

Foz do Iguacu jedno z najstojniejszych miejsc Ameryki Południowej, wodospady Iguacu, leżące na styku wielkich rzek Parana, Iguacu, Pilcomayo i Uruguay. Wodospad tworzy rzeka Iguacu (w języku Indian znaczy „wielka rzeka”), spada z wysokości ok. 80 m, tworzy 275 kaskad i ma ok. 3 km długości.

Park Ptaków w Foz. W tropikalnej roślinności różnorodność ptactwa: papugi, tukany, strusie, kolibry inne oraz motyle, węże, szopy, inne zwierzęta.

Foz do Iguacu po stronie Argentynskiej park narodowy o tej samej nazwie zarówno po stronie Brazylijskiej i Argentynskiej. Po stronie Argentynskiej ułożono torę kolejową w 2001 r. Pociąg z ośrodka jedzie do początku szlaków. Nad wodospadami tworzą się wzdłuż spadów wody - tęcze. Bajkowe widoki z miłym zraszczeniem przy obserwowaniu kaskad.

Misje Jezuickie Jezuici podjęli próbę praktycznej realizacji państwa sprawiedliwego, opartego na chrześcijańskich wzorcach, jakie obowiązywały w gminach pierwszych chrześcijan. Europejskie osiągnięcia renesansu i baroku dostosowywali do mentalności i upodobań Indian. Misje jezuickie założono około 50, ale w pełni rozwinęły się 30 na terenie Brazylii (7), Paragwaju(8) i w Argentynie (15). Siedem z nich zostało wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO m.in. odwiedzony przez nas **San Ignacio Mini**. Na początku XVII wieku Ameryka Południowa była kolonizowana w bardzo ekstensywny sposób. Tereny Misji Jezuickich były areną walki o wpływy portugalskie i hiszpańskie. Rdzenna ludność była zamieniana w niewolników i wysyłana do morderczej pracy m.in. do kopalni srebra lub zmuszani do niewolniczej pracy w tzw. enkomendach (zmuszanie ludności autochtonicznej do pracy na rzecz konkwistadora lub osadnika).

W każdej placówce Misji Jezuickiej znajdował się Kościół oraz Rada w pełni niezależnie nią zarządzająca. Prawo zakazywało wstępu na teren misji innym rasą niż Indianą (docelowo na misji pozostawało 2-3 księży Jezuickich celem pełnienia opieki duchowej). W misji mieszkało około 3 – 7 tyś osób. Gdy misja zaczęła przekraczać ok. 7 tyś. mieszkańców to tworzono następną (miało to zabezpieczyć czystość zarządzania misją tzw. raj misji). Misje gwarantowały Indianą, że nigdy nie będą musieli pracować w encomiendach oraz chroniły ich przed portugalskimi łowcami niewolników. Te przede wszystkim zabezpieczenia spowodowały wielkie powodzenie Misji Jezuickich. Jezuici stworzyli całkowicie nowy sposób Chrystianizacji. W zakładanych placówkach respektowano większość indiańskich zwyczajów, a Chrystianizacja odbywała się poprzez nauczanie pracy u podstaw (Jezuici przywozili ze sobą zwierzęta domowe oraz zboże i uczyli Indian rolnictwa, hodowli, budownictwa, samodzielnego zarządzania posiadanymi dobrami) oraz sztuk artystycznych by w końcu nauczać ich o Bogu. Misje Jezuickie nie podobały się najeźdźcy portugalskiemu i hiszpańskiemu konkwistadorą. Odgórnym politycznym aktem Jezuitów przeprowadzono z Ameryki Łacińskiej, misje zlikwidowano, rozpadły się, a ludność misji wymordowano.

Wanda miasteczko w Argentynie, zamieszkałe przez Polonię (emigracja z początku XX wieku). Założone w okresie międzywojennym przez polskich osadników, którzy

przybyli do pracy
w miejscowej kopalni kamieni półszlachetnych.

Argentyna – państwo w Ameryce Południowej nad południowym Atlantykiem. Graniczy z Chile, Boliwią, Paragwajem, Brazylią i Urugwajem. Pod względem wielkości drugie państwo po Brazylii w Ameryce Łacińskiej, a 8 na świecie. Nazwa pochodzi od łacińskiego słowa *argentum* (srebro), którym Indianie obdarowali rozbitków hiszpańskich Juana Diaza de Solis. Język urzędowy – hiszpański, stolica – Buenos Aires, ustrój polityczny – republika, liczba ludności – ok.41 mln.

Paragwaj – Państwo w Ameryce Południowej nie posiadające dostępu do morza. Nazwa pochodzi *Paragwaj* – „rzeka plemienia Paragua”. Paragwaj leży w strefie klimatu zwrotnikowego, graniczy z Boliwią, Argentyną i Brazylią. Język urzędowy: hiszpański i guarani. Stolica kraju Asunción, ustrój polityczny – republika, 58 państwo na świecie pod względem wielkości, liczba ludności ok. 7 mln. Główne rzeki: Paragwaj, Parana, Pilcomayo. Pierwsi Europejczycy przybyli w ten rejon w 1524 r. Ludność Paragwaju to w 91% Metysi (Indianie +i Hiszpanie), 3% to Indianie. Wiara: 93% katolicy, 2% protestanci i inni. Kraj słabo rozwinięty – rolniczy. Paragwaj jest głównym eksporterem energii elektrycznej w Ameryce Południowej.

Opracowała: Aldona Franczak